

POSTANOWIENIE

3 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 3 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku upadłego D. O., osoby fizycznej nieprowadzącej działalności
gospodarczej
w przedmiocie umorzenia zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli,
warunkowego umorzenia zobowiązań bez ustalenia planu spłaty wierzycieli bądź
ustalenia planu spłaty wierzycieli,
na skutek skargi kasacyjnej upadłego D. O., osoby fizycznej nieprowadzącej
działalności gospodarczej
od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 18 czerwca 2025 r., XII GD/Gz-KRZ/24/2025,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 18 czerwca 2025 r., Sąd Okręgowy w Gdańsku, w sprawie w postępowaniu upadłościowym D. O. - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, na skutek zażalenia upadłego od postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu z 22 stycznia 2025 r., oddalił zażalenie.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł upadły, zaskarżając postanowienie w całości.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na

skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

7. Złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP

2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

8. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący wskazał: „Sąd naruszył przepisy prawa materialnego o charakterze elementarnym, polegającym w szczególności na ustaleniu planu spłaty upadłego wykraczającego poza zakres osoby upadłego i obciążającego osoby trzecie, a także poprzez nieuwzględnienie, iż upadły nie popadł w stan niewypłacalności ani celowo, ani wskutek rażącego niedbalstwa, w sytuacji gdy przyczyną niewypłacalności upadłego był wybuch pandemii SARS-CoV-2. Ponadto sąd nie uwzględnił, iż celem upadłości konsumenckiej jest umożliwienie oddłużenia osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, ustalając plan spłaty w wysokości, która zmusza upadłego do zaciągania kolejnych zobowiązań i prowadzi go na skraj ubóstwa.”

Powyższy cytat, wyczerpujący treściowo prawie w całości uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie może stanowić podstawy do rozważań czy skarga ma być przyjęta do rozpoznania. Skarżący nie zawarł w uzasadnieniu wniosku wywodu zawierającego przytoczenie przepisów, których naruszenie spowodowało oczywistą zasadność skargi oraz argumentacji wskazującej na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Można odnieść wrażenie, że ta część skargi kasacyjnej stanowi „streszczenie” szerszych rozważań poczynionych w ramach uzasadniania podstaw skargi kasacyjnej.

W orzecznictwie SN wskazuje się, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw

kasacyjnych i ich uzasadnienia (zob. postanowienia SN z 22 maja 2024 r., I CSK 786/24).

Zatem tak skonstruowany wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie może być uznany za prawidłowy, co powoduje, że skarga, w ramach przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.).

Piotr Telusiewicz

[a.ł.]